

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 14Co/109/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1711217841
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 08. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Edita Szabová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2013:1711217841.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v právnej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., Ú. X, XXX XX J., W.: XX XXX XXX, zast. AK TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., Ú. X, XXX XX J., W.: XX XXX XXX, proti žalovanému: W. Y., L.. XX.XX.XXXX, J. D. XXX/X, G., za účasti vedľajšieho účastníka: Spotrebiteľské združenie OSA, V. X, J., W.: XX XXX XXX, zast. HKP Legal, s.r.o., D. X, J., W.: XX XXX XXX, o zaplatenie sumy 4.110,93 eur s prísl., o odvolaní vedľajšieho účastníka proti uzneseniu Okresného súdu Pezinok zo dňa 11.10.2012, č. k. 10C 179/2012-35, v časti výroku o trovách konania

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie Okresného súdu Pezinok, zo dňa 11.10.2012, č. k. 10C 179/2012- v napadnutej časti **p o t v r d z u j e**.

Žalobcovi sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým uznesením zrušil platobný rozkaz Okresného súdu Pezinok, č. k. 6Ro/629/2011-18, zo dňa 13.2.2012, konanie zastavil, o trovách konania rozhodol tak, že žalovanému a vedľajšiemu účastníkovi ich náhradu nepriznal a žalobcovi vrátil súdny poplatok vo výške 239,87 eur.

V odôvodnení uviedol, že žalobca sa žalobou domáhal voči žalovanému zaplatenia istiny 4.110,93 eur s príslušenstvom a náhrady trov konania, pričom žiadal vydať platobný rozkaz. Vydaním platobného rozkazu zo dňa 13.2.2012, č. k. 6Ro/629/2011-18, súd žalobcovi v plnom rozsahu vyhovel.

Podaním zo dňa 19.4.2012 Spotrebiteľské združenie OSA súdu oznámilo svoj vstup do konania ako vedľajší účastník. V tom istom podaní vedľajší účastník vzniesol námietku premlčania, požiadal o zaslanie návrhu na začatie konania a uplatnil náhradu trov konania.

Podaním doručeným súdu dňa 17.9.2012 vzal žalobca svoju žalobu späť, žiadal konanie zastaviť a vrátiť mu krátený súdny poplatok s tým, aby súd nepriznal vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania.

Pri rozhodovaní o späťvzati žaloby súd vychádzal z ust. §§ 174 ods. 5, 96 ods. 1, 2 a 3 O.s.p. a o vrátení súdneho poplatku z ust. § 11 ods. 4 zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v platnom znení.

Výrok o trovách konania posúdil podľa ust. § 146 ods. 2 O.s.p.. Nepriznanie náhrady trov konania vedľajšiemu účastníkovi odôvodnil neúčelnosťou úkonov vykonaných právnym zástupcom vedľajšieho účastníka.

Uviedol, že zavinenie žalobcu na zastavení konania vyvoláva vznik nároku žalovaného a vedľajšieho účastníka na náhradu trov konania. Procesne úspešní účastníci majú právo na náhradu výdavkov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal (§ 142 ods. 1 O.s.p.). bola podaná dňa 22.12.2011. Okrem pravidla úspechu je vždy treba skúmať aj účelnosť trov konania. Spätosť občianskeho súdneho konania so spoločenskou realitou, vyžaduje, aby

súd za každých okolností za účelne vynaložené trovy konania považoval iba také výdavky, bez ktorých by účastník nemohol riadne brániť svoje porušené právo. Zastupovanie advokátom je potrebné považovať za ústavný a legitímny prostriedok odbornej asistencie poskytovanej účastníkovi pri participácii na súdnom konaní. Nemá však absolútnu povahu a v niektorých prípadoch aj zastúpenie účastníka advokátom nebude možné považovať za účelné k riadnemu uplatneniu alebo bráneniu práva.

Ďalej súd poukázal na zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, podľa ktorého ochranu spotrebiteľa nemôže vykonávať akékoľvek združenie, ale iba to, ktorého (popri iných splnených podmienkach) hlavnou náplňou jeho činnosti je ochrana spotrebiteľa. Spotrebiteľské združenie, ktoré oznámilo vstup do predmetného konania má vo svojich stanovách uvedené, že jeho základnou úlohou je aj zastupovanie spotrebiteľov pred súdom a vystupovať v súdnych sporoch na strane spotrebiteľov. Preto ťažisko činnosti združenia musí už z jeho povahy právnej formy upravenej zákonom č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov, spočívať na konkrétnych členoch združenia a s ním spolupracujúcich osôb, čo je konkrétnym naplnením významu dobrovoľníctva občianskych združení ako jedného zo základných pilierov občianskej spoločnosti.

V prejednávanej veci si združenie ako vedľajší účastník uplatnilo náhradu trov právneho zastúpenia za prevzatie a prípravu zastúpenia, pričom účelnosť úkonu právnej služby bez možnosti oboznámiť sa s návrhom vo veci samej, čo je esenciálnou podmienkou poskytnutia úkonu právnej služby, možno považovať za šikanózný výkon práva, teda taký výkon práva, ktorý má za úmysel nečestne získať majetkový prospech a spôsobiť tak druhej strane škodu. Ďalej súd konštatoval podanie „bianco“ námietky premlčania, čo v konečnom dôsledku môže byť aj na úkor a ujmu žalovaného (spotrebiteľa). Podľa názoru súdu poskytnutá ochrana spotrebiteľovi vo forme procesných úkonov vykonaných vedľajším účastníkom neprekračuje rámec minimálnej odbornej úrovne právnych znalostí osôb vykonávajúcich činnosť v prospech združenia, ktoré má reálne a nie len formálne naplňovať obsah a účel právnej normy ochrany spotrebiteľa podľa § 25 ZoS.

Proti citovanému uzneseniu v časti výroku o trovách konania podal prostredníctvom svojho právneho zástupcu včas odvolanie vedľajší účastník. Namietal, že toto rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia ust. § 146 ods. 2 O.s.p..

Zdôraznil, že zo späťvzatia žaloby nevyplýva, z akého dôvodu ju vzal žalobca späť. Podstatným pre právne posúdenie je, že nárok uplatňovaný žalobou nebol uplatňovaný dôvodne, resp. bol premlčaný. Súd mal preto o trovách rozhodnúť podľa ust. § 146 ods. 2 veta prvá O.s.p.. Späťvzatím žaloby žalobca zaviniť, že sa konanie muselo zastaviť, pričom tak nedošlo pre správanie žalovaného. Vedľajšiemu účastníkovi vznikli trovy konania z titulu právneho zastúpenia právnym zástupcom. Podľa názoru vedľajšieho účastníka je nepochybné, že späťvzatím žaloby aj v tomto prípade bolo uplatnenie námietky premlčania vedľajším účastníkom spolu s vedomosťou, že dlh žalovaného bol premlčaný už v čase jeho uplatnenia na súde. Žalovaný bol v konaní úspešný vďaka úkonu vedľajšieho účastníka.

Poukázal na ust. § 93 O.s.p. a § 3 ods. 4 a 5 a § 25 ods. 1 zákona o ochrane spotrebiteľa. Zdôraznil, že je občianskym združením založeným za účelom kolektívnej ochrany práv spotrebiteľov, ktorú realizuje zastupovaním spotrebiteľov v občianskom súdnom konaní, či vstúpením do spotrebiteľských sporov v pozícii vedľajšieho účastníka podľa § 93 ods. 2 O.s.p.. Z čl. 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie vypláva pre úniu úloha zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov, ako aj podporovať právo spotrebiteľov na informácie a na vytváranie združení na ochranu svojich záujmov. V kontexte uvedeného považuje stanovisko popierajúce význam právneho zastúpenia za účelové a zjavne nesprávne. Výklad, ktorý by z uplatňovania práv vedľajšieho účastníka vylúčil možnosť dať sa právne zastúpiť, je absurdný a najmä odporujúci zákonom Slovenskej republiky a tiež predpisom Európskej únie, nakoľko pri jeho aplikovaní by nebolo možné prostredníctvom združenia riadne, účelne a efektívne chrániť a presadzovať práva a oprávnené záujmy spotrebiteľov, teda ani plniť svoju základnú úlohu. Pokiaľ je možné, aby sa „silný“ žalobca, ktorý ako obchodná spoločnosť skupuje pohľadávky vyplývajúce zo spotrebiteľských zmlúv, nechal zastupovať právnym zástupcom a uplatňovať si náhradu trov právneho zastúpenia, musí byť možné, aby mal takéto oprávnenie aj vedľajší účastník konania, spotrebiteľské združenie založené za účelom ochrany práv spotrebiteľa.

V danom prípade bez vznesenia námietky premlčania vedľajším účastníkom by súd na premlčanie vôbec nemohol prihliadať, keďže ju nevzniesol hlavný účastník (žalovaný), ktorý by bol pravdepodobne bez tohto úkonu vo veci neúspešný.

Namietal, že súd prvého stupňa svojim postupom, t.j. nepriznaním náhrady priamo poprel rovnosť podmienok v konkrétnom súdnom konaní, zasiahol do procesných práv vedľajšieho účastníka a znemožnil mu tak reálny výkon úloh spotrebiteľského združenia vymedzených zákonom. Zároveň fakticky odňal spotrebiteľovi právo na kvalifikovanú pomoc spotrebiteľského združenia v súdnom konaní. Vyslovil názor, že vedľajšiemu účastníkovi nie je možné odoprieť právo dať sa zastúpiť advokátom a je dôvodné priznať mu trovy konania vzniknuté takýmto zastúpením. Na podporu svojho názoru poukázal na viaceré rozhodnutia Krajských súdov v Prešove, v Košiciach, v Banskej Bystrici, v Nitre a v Trenčíne.

Navrhol, aby odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmenil tak, že vedľajšiemu účastníkovi prizná náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania, ktoré v odvolaní vyčíslil, alebo aby zrušil výrok o trovách konania vo vzťahu k vedľajšiemu účastníkovi a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V prípade, ak sa odvolací súd stotožní s právnych názorom súdu prvého stupňa, žiada, aby podľa § 109 ods. 1 písm. c) O.s.p. pred vydaním rozhodnutia konanie prerušil a požiadal Súdny dvor Európskych spoločností o rozhodnutie o predbežnej otázke, týkajúcej sa práva spotrebiteľského združenia na plnohodnotné právne zastúpenie, vrátane práva na priznanie náhrady trov konania v prípade, ak procesné úkony združenia budú v súdnom procese na prospech spotrebiteľa a budú mať za následok úspech žalovaného vo veci.

Žalobca sa k odvolaniu vyjadril podaním zo dňa 25.11.2012. Uviedol, že nevidí význam v právnom zastúpení vedľajšieho účastníka, pretože vedľajší účastník by mal byť sám z podstaty svojej existencie schopný poskytnúť právnu pomoc pri súdnych konaniach v spotrebiteľských veciach, keďže vo svojich radoch má aj osoby s právnickým vzdelaním a na svoju činnosť môže využívať aj podporu štátu. S poukazom na dôvodovú správu k zák. č. 384/2008 Z.z. uviedol, že cieľom zákonodarcu bolo umožniť ochranu spotrebiteľa priamo na ten účel zriadenými subjektmi, ktoré budú spôsobilé poskytnúť spotrebiteľovi kvalifikovanú pomoc. Združenie vstupuje do množstva konaní bez ohľadu na stav konania a vôľu žalovaných spotrebiteľov, bez konkrétnej vedomosti o prejednávanej veci. Paušálne vstupovanie vedľajšieho účastníka do konania zbytočne navyšuje celkové trovy konania. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia viacerých krajských súdov. V súvislosti s argumentáciou právneho zástupcu združenia, že ust. § 137 O.s.p. predpokladá aj náhradu výdavkov právnickej osoby, ktorá je oprávnená zastupovať v konaní podľa osobitného predpisu poukázal na to, že vedľajší účastník odporcu v konaní nezastupuje, ale v konaní vystupuje ako vedľajší účastník na jeho strane. Z tohto dôvodu nemožno argumentovať pri uplatňovaní trov konania týmto ustanovením. Uviedol tiež, že podľa jeho názoru ustanovenia Charty základných práv EÚ ako aj rozhodnutia Súdneho dvora EÚ, na ktoré vedľajší účastník poukazuje, sa týkajú všeobecne ochrany spotrebiteľa. Návrh na prerušenie konania v súvislosti s predložením prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru EÚ považuje za nedôvodný, keďže nespĺňa podmienky prejudiciálneho konania. Navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutej časti podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správne potvrdil. Zároveň si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania v celkovej výške 99,79 eur (1/2 úkonu právnej služby vo výške 90,63 eur a režijný paušál v sume 9,16 eur spolu s DPH).

Krajský súd ako súd odvolací podľa § 10 ods. 1 O.s.p., preskúmal vec v napadnutej časti podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie vedľajšieho účastníka nie je dôvodné.

Podľa § 146 ods. 2 O.s.p. ak niektorý z účastníkov zaviniť, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy. Ak sa však pre správanie odporcu vzal späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne, je povinný uhradiť trovy konania odporca.

V zmysle ustanovenia § 146 ods. 2 O.s.p. v prípade zastavenia konania je pre rozhodnutie súdu o priznaní náhrady trov konania podstatné ustálenie otázky zavinenia jeho zastavenia. V prejednávanej veci zaviniť zastavenie konania žalobca, ktorý svoju žalobu vzal späť bez uvedenia dôvodu, čo samo o sebe postačuje pre záver, že procesne zaviniť zastavenie konania. Nemožno opomenúť ani skutočnosť, že žalobca vzal žalobu späť až po vznesení námietky premlčania zo strany vedľajšieho účastníka na strane žalovaného. Preto je možné súhlasiť s názorom vedľajšieho účastníka, že jeho

konaním v prospech žalovaného došlo k úspešnej realizácii ochrany spotrebiteľa, výsledkom čoho bolo vzatie žaloby späť v celom rozsahu. Táto skutočnosť determinuje aj existenciu nároku žalovaného a vedľajšieho účastníka na jeho strane na náhradu trov konania v zmysle § 146 ods. 2 O.s.p.

Ako to konštatoval aj súd prvého stupňa, napriek nepopierateľnému nároku vedľajšieho účastníka na náhradu trov konania, je pri rozhodovaní o tejto otázke potrebné aplikovať aj ďalšie zákonné princípy a podmienky priznania náhrady trov. Jednou z týchto podmienok je, aby trovy, ktorých náhrady sa účastník domáha, boli vynaložené účelne a hospodárne. Kritérium účelnosti vynaložených trov právneho zastúpenia vychádza zo samotného cieľa právneho zastúpenia, teda snahy právneho zástupcu o čo možno najefektívnejšie uplatňovanie alebo bránenie práva na súde, s cieľom využiť všetky zákonné možnosti na obranu záujmov klienta. Aby bolo možné konštatovať účelnosť vynaložených trov právneho zastúpenia, je potrebné vychádzať aj z osoby samotného účastníka konania a posúdiť, či skutočnosť, že sa účastník konania nechal v konaní zastúpiť má pre neho význam z hľadiska zlepšenia jeho možností chrániť svoje práva a záujmy na súde. V zákonných možnostiach súdu nie je nepripustenie alebo vylúčenie zastúpenia účastníka právnym zástupcom len z dôvodu neúčelnosti vynaložených trov právneho zastúpenia. Takýto postup by bol v príkrom rozpore so spomínanou zásadou rovnosti zbraní, rovnako ako aj so samotným právom každého účastníka súdneho konania (aj vedľajšieho) nechať sa zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí. Súd je povinný konať s právnym zástupcom, čo v tomto prípade súd prvého stupňa aj urobil. Iná je otázka posúdenia účelnosti vynaložených trov konania, ktorá je v kompetencii súdu, ktorá nezasahuje do práva účastníka na právnu pomoc. Z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 78/03 v súvislosti s rozhodnutím o nepriznaní náhrady trov právneho zastúpenia vyplýva, že súd iba uplatňuje zákonom daný priestor pre uváženie účelnosti trov konania a nezasahuje do podstaty a zmyslu základného práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Nemožno preto zamieňať ústavné právo účastníka konania na právnu pomoc v konaní pred súdom a nepriznanie náhrady trov konania z dôvodu ich neúčelnosti. Možnosť nechať sa zastúpiť v konaní a zároveň povinnosť súdu toto zastúpenie akceptovať, predstavuje vyjadrenie zásady rovnosti zbraní, avšak nepriznanie náhrady trov za toto zastúpenie predstavuje rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania, čo je vo výlučnej kompetencii súdu.

Odvolačný súd sa stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, že vynaložené trovy právneho zastúpenia zo strany vedľajšieho účastníka, boli neúčelné. Vedľajší účastník je občianskym združením, ktoré vzniklo za účelom realizácie kolektívnej ochrany spotrebiteľa, pričom jedným z nástrojov je aj vstupovanie združenia do konaní v pozícii vedľajšieho účastníka a zastupovanie poškodených spotrebiteľov na súdoch. Je nesporné, že na to, aby takéto združenie mohlo naplňovať svoje ciele a vykonávať svoju činnosť, musí reálne disponovať zodpovedajúcou materiálnou ako aj personálnou základňou, minimálne v rozsahu zabezpečenia možnosti vykonávania základným proklamovaných cieľov. Už skutočnosť, že vedľajší účastník je registrovaný v registri občianskych združení, vedenom na Ministerstve vnútra Slovenskej republiky preukazuje, že pri vzniku a registrácii samotného združenia, muselo ministerstvo postupovať v zmysle § 25 ods. 3 zákona č. 250/2007 o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona o priestupkoch. Ministerstvo posudzovalo jednak to, či k vzniku združenia došlo v súlade so zákonom, nezávislosť a neziskovosť združenia, vyporiadanie záväzkov vo vzťahu k štátu a skutočnosť, či združenie aktívne pôsobilo v oblasti spotrebiteľov po dobu najmenej dvoch rokov. Ak združenie už v čase svojej registrácie aktívne pôsobilo v oblasti ochrany spotrebiteľa, znamená to, že už v tomto čase muselo spĺňať základné materiálne a personálne predpoklady na vykonávanie aktívnej činnosti v tejto oblasti. Z obsahu spisu vyplýva, že vedľajší účastník vstúpil do konania bez vyzvania žalovaného, teda z vlastného podnetu, vzniesol námietku premlčania bez toho, aby mal znalosť o tomto konkrétnom konaní, čo vyplýva z toho, že žiadal súd o zaslanie žaloby. Všetky tieto úkony po obsahovej aj formálnej stránke predstavujú úkony opakujúceho sa charakteru, ktoré vedľajší účastník využíva bez väčších obmien aj v iných súdnych konaniach. Všetky tieto úkony preto odvolací súd vyhodnotil ako úkony, ktoré nevyžadujú rozsiahle právne skúsenosti a na ich realizáciu nie je nutné právne vzdelanie. Nemožno preto súhlasiť s tvrdením odvolateľa, že právne zastúpenie bolo nevyhnutné pre zabezpečenie plnohodnotnej ochrany spotrebiteľa.

Aj podľa názoru odvolacieho súdu samotné združenie, ktoré má v predmete svojej činnosti zabezpečovanie tejto ochrany, má mať k dispozícii prostriedky na realizáciu svojho účelu. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 78/03,

ktorý v ňom okrem iného uvádza, že všeobecný súd neporuší základné právo na právnu pomoc a rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, ak navrhovateľovi, ktorý disponuje viacerými pracovníkmi, ktorí majú právnické vzdelanie, neprizná náhradu trov právneho zastúpenia, pretože ich nepovažuje za účelné. Odvolací súd má za to, že tento záver možno aplikovať aj na toto konanie a na posudzovanie nároku na náhradu trov právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka, ktorý má v predmete svojej činnosti ochranu spotrebiteľov.

Návrh vedľajšieho účastníka, aby súd požiadal Súdny dvor Európskych spoločenstiev o rozhodnutie o predbežnej otázke, nie je pre súd záväzný v tom zmysle, že by bol povinný z iniciácie účastníka konania, konanie prerušiť a požiadať o rozhodnutie o predbežnej otázke. To, či súd podá návrh na Súdny dvor Európskych spoločenstiev závisí od úvahy súdu, či navrhovaná otázka súvisí s okolnosťami, ktoré môžu viesť k vzniku pochybností o správnom výklade a aplikácii komunitárneho práva. Keďže odvolací súd nedospel k takému záveru, nie je podľa jeho názoru potrebné ani realizovať postup v zmysle § 109 ods. 1 písm. c) O.s.p..

Odvolací súd, po preskúmaní napadnutého uznesenia a po vyhodnotení odvolacích námietok, považuje napadnuté uznesenie v časti výroku o nepriznaní náhrady trov konania vedľajšiemu účastníkovi za vecne správne, a preto ho v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. s použitím § 150 ods. 1 O.s.p.. Žalobca, ktorý bol v odvolacom konaní úspešný, si v písomnom vyjadrení k odvolaniu uplatnil trov odvolacieho konania vo výške 99,79 eur za toto vyjadrenie.

Odvolací súd pri rozhodovaní o uplatnených trovách odvolacieho konania vyhodnotil dôvody osobitného zreteľa, ktoré spočívajú v okolnostiach danej veci, ale aj v okolnostiach na strane účastníkov konania. Navrhovateľ sa k otázke právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka, a s tým súvisiacimi trovami právneho zastúpenia vyjadril už vo svojom písomnom podaní zo dňa 12.9.2012, ktorým zároveň zobral svoju žalobu späť. Pokiaľ sa teda navrhovateľ po tom, čo mu súd prvého stupňa zaslal odvolanie vedľajšieho účastníka na vedomie, opätovne a v podstate obsahovo zhodne vyjadril k tejto otázke, bolo by neprimerané a nespravodlivé, aby bol za takýto úkon ich náhradou zaviazaný vedľajší účastník, vystupujúci ako ochranca spotrebiteľa. Z tohto dôvodu odvolací súd pri rozhodovaní o náhrade trov odvolacieho konania považuje za plne dôvodnú aplikáciu ust. § 150 ods. 1 O.s.p..

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.